

GERAARDSBERGSE KUNSTSCHILDERS UIT DE 19de EEUW

ILDEFONS STOCQUART 1819 - 1889

LANDSCHAP- EN DIERENSCHILDER MET IMPRESSIONISTISCHE TREKJES

door Gaston IMBO

1. FAMILIE EN OPLEIDING

Hij werd geboren te Geraardsbergen op 18 juni 1819, als eerste van dertien kinderen van Jean Antoine Stocquart (oGeraardsbergen 24.12.1794 - + Geraardsbergen 23.08.1859), en van Maria Theresia Menschaert (o Geraardsbergen 13.05.1797 - + Geraardsbergen 02.01.1875).

Jean Antoine Stocquart was onderwijzer aan de stedelijke lagere jongensschool (in het pas opgerichte stadscollege) en genoot vanaf het schooljaar 1822-1823 een jaarwedde van 47 gulden 25 centen (M. Van Kerckhoven: Scholen van Geraardsbergen, 1978, pag. 9; zitting gemeenteraad dd. 23.07.1822). Hij oefende dat beroep uit tot september 1830, werd dan drukker en uitgever (1) gevestigd in de Brugstraat. Zijn zonen Octaaf (o1820) en Vital (o1821) volgden hem na zijn overlijden (1859) op in de drukkerij, nu gevestigd op de Grote Markt.

Een vierde zoon, **Adolf Leopold** (o1822) werd priester (1845), onderpastoor en pastoor. Hij schreef in 1860 een brochure (48 blz.) getiteld: "Onze Lieve Vrouw van Hal en Onze Lieve Vrouw van den Oudenberg".

Het gezin Stocquart telde ook nog zes dochters waarvan er drie ongehuwd bleven en één kloosterzuster werd.

Ildefons Stocquart volgde eerst, na zijn lagere school, de lessen aan de "Stedelijke School voor Tekenen en Bouwkunst" (opgericht in 1821) waarna hij (1835) in de leer ging bij de landschapschilder **Julien Ducorron** (1770-1848) te Ath, leraar aan en tevens directeur van de tekenacademie van deze stad.

In 1837 vroeg Ducorron , in een schrijven gericht aan het Provinciaal Bestuur van Oost-Vlaanderen, een financiële steun voor zijn begaafd leerling, die hij ijverig noemt en van een voorbeeldig gedrag. Hij was er van overtuigd dat Stocquart zeer goede vorderingen zal maken. De Gouverneur maakte Ducorron's schrijven over aan het stadsbestuur van Geraardsbergen en drong aan op een geldelijke tussenkomst.

(1) o.a. van de "gazette van Geraardsbergen", katholiek opinie- en informatieblad, sinds 1843. (H. Liebaut: "Repertorium van de pers in het arrond. Aalst, 1840-1914). J.A. Stocquart was tevens mede-redacteur. Hij schreef ook pamfletten en gelegenheidsgedichten.

In zijn zitting van 22 mei 1837 ging de gemeenteraad daarop in en stemde een toelage van 400 fr voor 1837.

Voor het jaar 1838 kreeg Stocquart nog eens 300 fr, en voor 1839 hetzelfde bedrag; in december 1840 schonk de raad nog een toelage van 200 fr. (R.A.R., M.G.A., Register der beraadslagingen van de gemeenteraad, zittingen van 22.05.1837, 02.11.1837, 29.11.1839, 05.12.1840). Stocquart is aldus de enige Geraardsbergse kunstenaar die vier maal tereke een flinke financiële steun van de stad kreeg.

Vader Stocquart diende in 1838, 1839..., te zorgen voor een echtgenote en dertien kinderen, in volle crisisperiode van de jonge Belgische Staat, de periode van de lage lonen en de hoge voedselprijzen, periode waarin van enige sociale tegemoetkoming of van kinderbijslag nog absoluut geen sprake was. De toelagen waren dringend nodig want Ildelfons Stocquart ging einde 1839 zijn kunstenaarsopleiding verder doortrekken te **Antwerpen**, eerst in het atelier van stadsgenoot **Eugène De Block** (1812-1893), toen reeds een gewaardeerd genre-schilder, nadien - 1844 - bij **Henri Van der Poorten** (1789-1874), leraar schilderen en graveren aan de Antwerpse academie. In 1849 was Stocquart terug in Geraardsbergen.

2. STOCQUART SCHENKT 2 DOEKEN AAN DE STAD

Als dank voor de genoten financiële steun schonk Stocquart in 1849 aan zijn geboortestad het olieverfschilderijtje op paneel, (0,60m x 0,80m) getiteld "**Brugje aan de Dender te Schendelbeke**" (of "Het Schipken", "Environs de Grammont" volgens Siret), een van zijn eerste werken dat hij in 1840 in een Antwerpse expositie had getoond (R.A.R., M.G.A., 81). Opmerkelijk reeds in dit jeugdwerkje, zijn de bomen achter de herberg "Het Schipken", nu de jeugdherberg van domein "De Gavers", die zomerse stilte en rust suggereren en een eigen cachet aan dit rustieke hoekje verlenen. Het paneeltje bevindt zich op het stadhuis, in de raadzaal.

Centraal is een houten brugje over de Dender afgebeeld. Op de brug staat een hengeelaar en rechts komt een man te paard naar de brug toe gereden. Achter de brug, op de linkeroever, staat het boerderijtje "Het Schipken". De horizon is afgezet met enkele imposante bomen, uitgenomen uiterst links waar een stille landweg, waarop een paar figuurtjes in de schemerige verte verdwijnen. De hoge lucht is nevelig bewolkt. Let op de lichtreflexen in het water en het spel van licht en schaduw op beide oevers en op het gebouwtje.

In 1853 schonk Stocquart een tweede werk aan de stad, eveneens bewaard op het stadhuis: "**Nakend onweer**", olieverf op doek (0,70 m X 0,80 m), (R.A.R., M.P.G.A., register der beraadslagingen van de gemeenteraad, zitting van 05.08.1853).

Het is een prachtig werkje, niet alleen door het harmonisch kleurenspeel maar ook, opnieuw door de enig mooie belichting vanuit een heldere hemelvlak tegen donkerdreigende lucht. Rechts van een tweetal fijn geschilderde bomen en vooraan in het centrum van de zeer natuurgetrouwe weergave van een groepje bestaande uit een herderinnetje, vier runderen en een koppel geiten.

Aan de horizon rechts, wiekt een donkere molen tegen een strookje laaghangende opklarende hemel, en in het midden van het schilderij, vlak onder de oplichtende hemel, zien we de boerderij en een naderend ossengespan, geladen met hooi, waar om heen enkele menselijke figuurtjes druk doende zijn. De voorgrond links, een zandberm met grassen en kruiden, badend in een fel licht, te fel misschien en leidt de aandacht af van het meesterlijk centrale diergroepje. Ongetwijfeld heeft Stocquart hier de volle maat van zijn kunnen gegeven: mooie compositie, uitstekende techniek, spelen met licht en donker, opvallende kleurnuances. Het doek roept herinneringen op aan het doek "**Landschap met kudde**" uit 1810 van de Engelse landschapschilder **Constable** (1776-1837),

in de National Gallery, Londen. Links bomen, heldere lucht in het centrum, een kleine kudde hoornvee op de voorgrond in het centrum, donkere groep bomen rechts, een compositie dus te vergelijken met deze in Stocquarts' doek. Beide doeken stralen ook door de kleurnuances en het licht-en-donker dezelfde sfeer uit; het vangen en vastleggen van lichteffecten, beginnend **Impressionisme**. Wij komen daar straks op terug. Helaas! in de maand november 1983 werd het kunstwerk door een inbreker-vandaal (in opdracht van een kunstkenner-handelaar ?) onherstelbaar beschadigd: met een mes werd een rechthoekig stuk doek, waarop de centraal afgebeelde dierengroep, uit het schilderij gesneden (afmetingen 17 X 25 cm) (Het Nieuwsblad, editie Oost-Vlaanderen, 29.11.1983, art. van ASG). Aldus werd het beste gedeelte van een klein meesterwerkje ontvreemd en zou misschien als afzonderlijk schilderijtje kunnen verkocht worden !

3. LANDSCHAP- EN DIERENSCHILDER

Stocquart onderscheidde zich vooral als landschap- en dierenschilder. Camille Lemonnier rekent Stocquart onder de beste Belgische dierenschilders van de 19de eeuw: vader en zoon Verboeckhoven en Louis Robbe zijn uitstekend maar "Trois (sic) autres peintres s'étaient distingués dans le paysage animalier: Vandervin, Stocquart et les deux frères 't Shaggeny" ("Histoire des Beaux-Arts en Belgique, 1830-1887" p. 136). Voor mijn part mag Stocquart gerust plaats nemen in de lange rij der goede **Belgische 19de eeuwse dieren- en landschapschilders**: Eugène Verbroeckhoven (1791-1831), Louis Verbroeckhoven (1802-1884), Louis Robbe (1806-1887), Isidoor Verheyden (1846-1905), Jozef Stevens (1819-1892), Alfred Verwee (1830-1895), Jan Stobbaeris (1838-1914), trouwens allemaal tijdgenoten.

In het begin van de vijftiger jaren van de vorige eeuw moet de faam van Stocquart als dieren- en landschapschilder reeds gevestigd geweest zijn. We lezen immers in "De Eendragt", veertiendaags tijdschrift voor letteren, kunsten en wetenschappen (uitgegeven in Gent door Frans Rens), 6de jaargang 1851-1852, nr. 27, pag.108, dat ter gelegenheid van een tentoonstelling van zijn werken op het stadhuis van Geraardsbergen, twee schilderijen van hem verkocht werden, namelijk "**Kudde schapen door het bos trekkend**" - aangekocht door een zekere heer Bacherach, Consul-generaal van Rusland - en "**Gezicht op Geraardsbergen**", waarover met veel lof gesproken werd.

De landschappen van Stocquart zijn poëtische stemmingsbeelden: grassen, riet, kruiden, bomen, "**leven**", dank zij natuurgetrouwheid, effectvolle belichting en animatie door het spel van de wind, de bewolking, het getemperde of felle zonnelicht, de oordeelkundig gelegde schaduwen... .

In zijn landschappen legt hij de horizon meestal ongeveer in het midden van het schilderij, waardoor hij de indruk van wijdsheid koppelt aan grote diepte. Altijd zijn het specifieke weersomstandigheden zoals wind, storm, onweer, mistige lucht, zomerse hitte en stilte, die een stemmingscachet leggen op het afgebeeld natuurafereel.

Ik sprak reeds over zijn voorliefde voor **de alleenstaande bomen of de kleine bomen-groep**. Ook in zijn landschappen met dieren, meestal hoornvee, speelt de omringende plantenwereld, en dan in hoofdzaak de boom, een primordiale rol. Het is dus helemaal niet zoals Gustaaf Flamant beweert in zijn korte nota's over "Kunstschilders van Geraardsbergen" 1966, ongepagineerd: "De werken van Ildefons Stocquart herinneren aan die van andere dierenschilders bij wie ook het landschap (bos, weide of veld) meer dient als kader, en daardoor zelf van ondergeschikt belang is, als onderwerp". Trouwens het volstaat Stocquart's dierenschilderijen, bij voorbeeld "Naar de weide" of "terugkeer van de weide" uit 1855, goed te bekijken om mijn bewering bij te treden: het landschap is met zorg weergegeven en is een essentieel onderdeel - en geen bijkomstig detail van het schilderij.

4. SFEERVOLLE LANDSCHAPPEN

Bekijk zijn prachtig "**Landschap met dieren**" (Bénézit: "Paysage aux animaux") in het museum voor Schone Kunsten te Brussel (afdeling 19de eeuw, Regentschaps-laan) of, ga naar het O.L.Vrouw Hospitaal te Geraardsbergen en bewonder er die vijf kleine, intimistische landschappen, afmetingen elk ongeveer 0,4m X 0,5 m: "Naar de weide", "Terug naar de stal", "Hoeve in augustus", (ook genoemd "dorpszicht"), "Het moeras", "De inrijpoort".

Het zijn werkjes zonder pretentie, maar van een treffend realisme, in een opmerkelijk koloriet, nogal statisch, maar toch zo zuiver van lijn, zo persoonlijk, zo weldoend rustig en vol suggestie van het aangename buitenleven. Stocquart speelt hier met **lichteffecten** op de wolken, de dieren, de bomen: een speels realist met **verrassende impressionistische raakpunten**.

We bekijken ze nu bondig één voor één:

"**Naar de weide**", (0,35m X 0,55m). De boer drijft enkele koeien, schapen en geiten uit de stal, alover een ondiepe drinkplas naar de weide. Een meesterlijk geschilderd grillige boom domineert het gebeuren. De achtergrond verdwijnt in een zilvergrijze **mistige atmosfeer**.

"De koewachter, de bladeren aan de boom, het vee, de bloemen en het wateroppervlak zijn opgebouwd met een schetsmatige - atmosferisch - suggestieve techniek" schrijft L. Vander Heyde en ze verwijst tevens naar zijn **impressionistische trekjes**.

"**Terugkeer van de weide**" (terug naar de stal"), (0,36m X 0,47m). Een herderinnetje drijft koeien en geiten terug naar de stal. Een blaffende hond tracht een weerspannige koe in het gelid te brengen. "Licht bewolkte lucht met **gekleurde lichteffecten**" (Vander Heyde) en **impressionistische streepjestechniek**. "Vrij realistisch tafereel met zin voor anecdotisch, levendige details" (Vander heyde).

"**Dorpsgezicht**", (0,40m X 0,55m). Een groep bomen domineert de hoeve op de voorgrond, de toren van de dorpskerk op de achtergrond. Merkwaardig **impressionistisch** zijn alweer de **lichteffecten** op het grasveld vooraan, op de bomen, op de muren.

"**De inrijpoort**" (0,40m X 0,57m). Een zicht door de open poort op de boerderijgebouwen, gedeeltelijk verscholen achter struiken en bomen. Een harde wind en invalend zonlicht doorheen open vlekken in een donkere lucht zorgen voor een romantische sfeer, samen met de verweerde poort, het lege hondenhok links, en de typische schuur met ladder op de voorgrond.

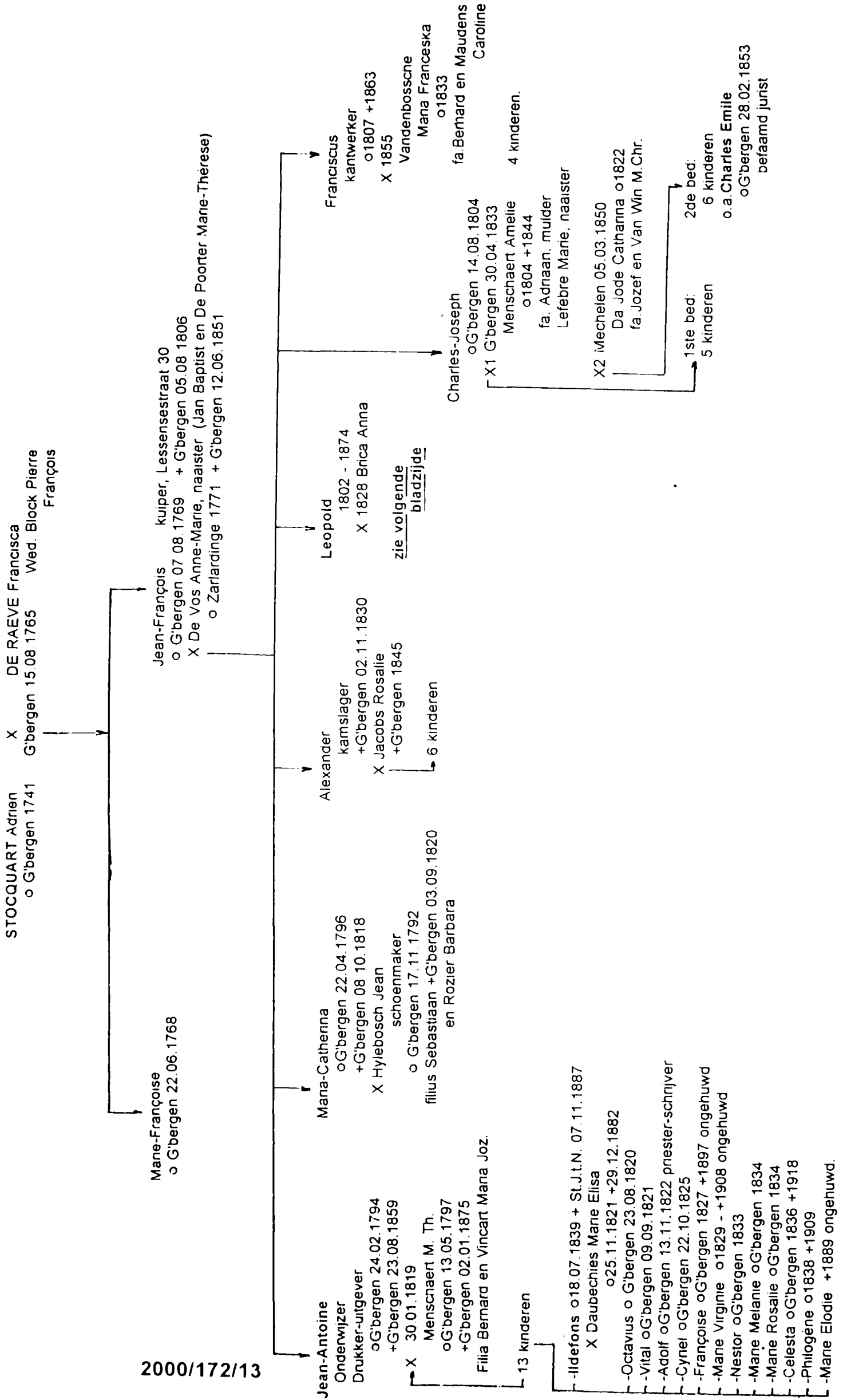
"**Het moeras**", (0,41m X 0,56m). Drassige grond met water, riet rechts en links, een rij bomen op de achtergrond; ijl bewolkte lucht geeft mogelijkheid voor **lichteffecten** op water en gewassen. "Stocquart creeërt keer op keer **sfeerbeelden**... .Toch zijn we nog **ver verwijderd van de impressionisten** en hun weergave van **kleurige lichttrillingen**, die de zon en de atmosfeer aan de dingen verlenen". (L. Vander Heyde: "Kunstpatrimonium Geraardsbergen" pag. 246).

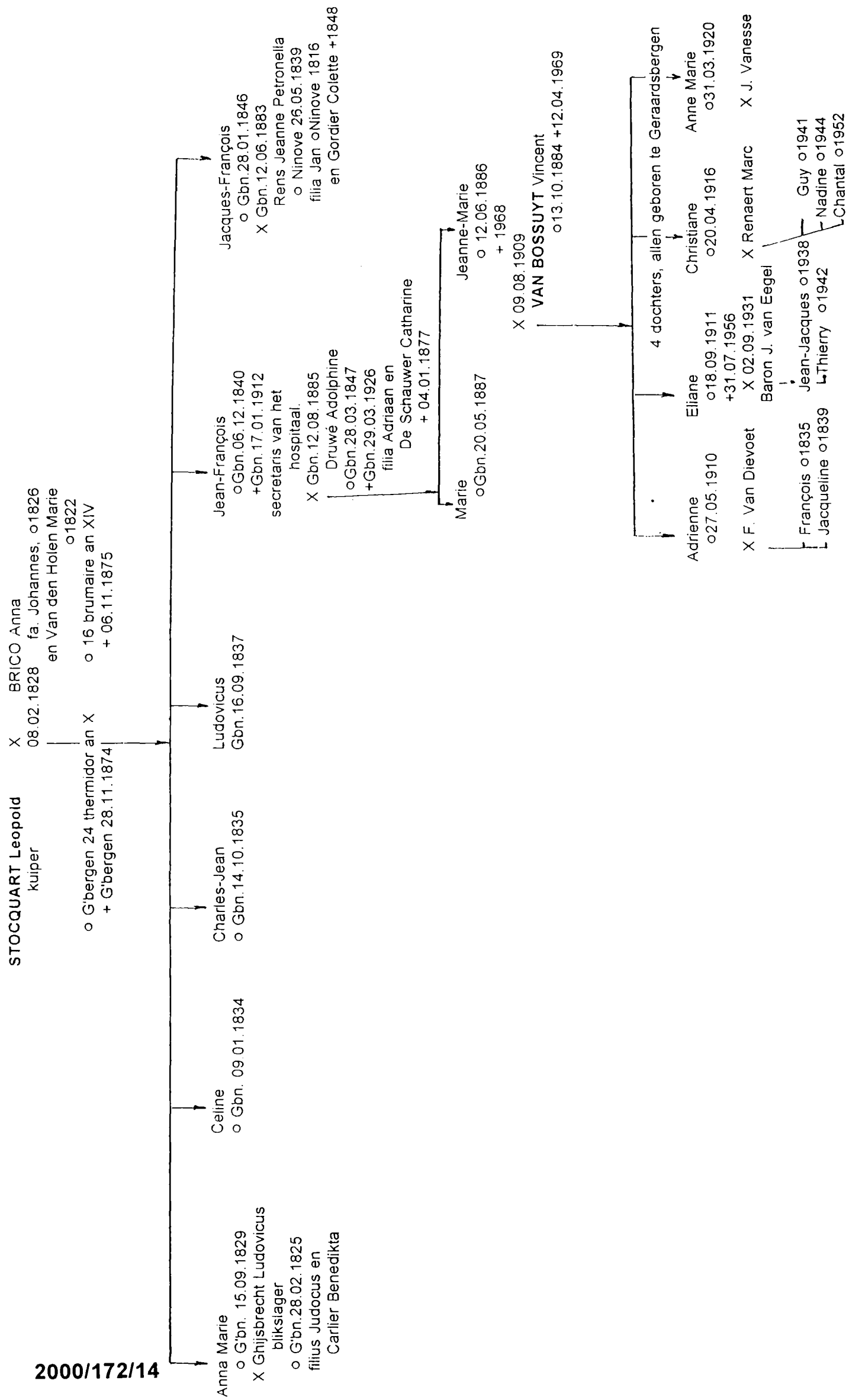
Deze vijf kleine schilderijtjes bevinden zich in het kantoor van de secretaris van het hospitaal. Ze werden in 1900, door **Gustaaf Merckaert** (1863-1951) aan het hospitaal geschonken. Misschien ter gelegenheid van zijn aanstelling tot leraar aan de in 1818 opgerichte Stedelijke "Nijverheidsschool"; In zijn brochure "Geraardsbergen, geschiedenis der jaren 1865-1945" rept Merckaert met geen woord over die gift.

5. ANDER WERK

Ildefons Stocquart heeft veel geproduceerd: schilderijen, meestal klein formaat, en ook veel etsen.

In een artikel over hem, verschenen in "De Geeraard" jg.1924, dd. 10.08.1924, pag. 1 lezen we dat vele van zijn schilderijen zich in grote musea bevinden o.a. te Brussel, Pa-

rijs, Amsterdam, Munchen.

Gustaaf Flamant vermeldt nog een drietal doeken van Stocquart "toebehorende aan private personen, o.a. in het kasteel Maquestiau te Onkerzele":

"Kapelletje langs de baan" (La chapelle au bois" bij Siret), **"De Os"**, **"Schapen met herder en hond"**.

In het stadsmuseum van Mons bevindt zich het mooie doek **"Vaches traversant au goié"** (Koeien door het wad trekkend"), en in de kunstgalerij van York (Engeland) hangt zijn doek **"Vee"** (zie Thieme).

Tot op onze dagen wordt Stocquart's kunst gewaardeerd: Soms duikt een werk van hem op in een kunstgalerij, op een publieke verkoop, en gaat daar vlot van de hand.

In de zomer van 1983 was Stocquart nog vertegenwoordigd met twee doeken op de tentoonstelling van dieren- en landschapschilders uit de 19de eeuw, in Passage 44 te Brussel.

Het museum van Schone Kunsten te Gent bezit geen werk van hem. Alleen daardoor is te verklaren dat op de tentoonstelling "Het landschap in de Belgische Kunst, 1830-1914" in het museum gehouden van oktober tot december 1980, geen Stocquart te zien was tussen de meer dan 300 doeken van meer dan 60 schilders.

Vermelden wij tenslotte nog dat op de kunstveiling, in december 1983, in het kasteel Maquestiau te Onkerzele, drie werken van Stocquart tegen flinke prijzen verkocht werden:

Twee akwarellen: **"Zicht in het bos te Tervuren"** (18 X 24 cm) uit 1867; **"Sous-bois met figuren"** (14 X 17 cm), niet gedatteerd; en een olieschilderij op doek: **"De kapel van Atembeke"** (53 X 53 cm), niet gedateerd.

Als dierenschilder bereikt hij niet het peil van een Alfred Verwee, een Louis Robbe, een Jan stobbaerts of de Verboeckhoven, maar voor al die anderen die ik hier niet bij name noem, moet hij geenszins onderdoen.

Stocquart was tevens een vaardig etser (aquafortist). Enkele etsen van hem zijn in het Museum Schone Kunsten te Brussel en in het Antwerps museum.

6. ILDEFONS STOCQUART EN HYPPOLYTE BOULANGER

Zeker is dat Stocquart in de jaren 1860-1870 te Tervuren verbleef of er dikwijls kwam. Hij schilderde er landschappen, bosgezichten, beukenlanen.

Hypolyte Boulanger (oDoornik 1837) was pas zestien jaar oud toen hij zijn ouders verloor. Hij vestigde zich te Brussel en volgde er avondlessen aan de academie. Hij ging vaak schilderen in de omgeving van Brussel, in open lucht, samen met schilder Camille Van Camp. In 1863 gaat hij in Tervuren wonen. Verschillende landschapschilders ontmoeten elkaar in de artiestenherberg "In de Vos". Men spreekt van de **"School van Tervuren"**: plein-air artiesten die de natuur schilderen in de **wisselingen van seizoenen en licht**.

Een echte school was het niet. Wel een groepgelijkgerichte vrienden die een nieuwe landschapschilderkunst brachten: waarnemen en schilderen in de natuur met veel aandacht voor het steeds wisselend spel van licht en lucht, wolken en landschap. Maar Boulanger was slechts een kort leven beschoren. Hij werd zwaar ziek en overleed op 4 juli 1874 te Brussel.

Tijdens zijn tienjarig verblijf te Tervuren (1863-1873) moet Stocquart hem "en plein air" aan het werk gezien hebben. Boulanger was een spontaan schilder met een vrij losse toets, die van hem een echte vernieuwer maakten. Belangrijke werken van hem bevinden zich in de musea voor Schone Kunsten te Brussel en te Antwerpen.

7. IMPRESSIONISME

In 1874 greep te Parijs een schilderijtentoonstelling plaats van de "Société anonyme des artistes peintres, sculpteurs et graveurs". Schilder Claude Monet (1840-1926) toonde er zijn doek "Impression. Soleil levant" uit 1872. De kunstcritici waren niet opgezet met die losse toets, de vage omtrekken, de kleurenstreepjes. Die "impressie" van Monet wekte de lachlust op en spottend sprak men van "**impressionisten**".

Deze Franse impressionisten waren: Pissarro (1830-1903), Manet (1832-1883), Degas (1834-1917), Sisley (1839-1890), Renoir (1841-1919), Claude Monet (1840-1926) en enkele anderen.

Ze brachten een vernieuwing van de schilderkunst, gaven op een spontane manier, heel vluchtig soms, de eerste indruk van het landschap weer. Het voornaamste motief van de impressionisten is het **landschap** met al zijn verschillende kleurnuances. Men wilde **echtheid**: men trok naar buiten om in direct contact met de natuur te schilderen = **pleinairisme**.

Techniek: korte kleurenstreepjes die lichteffecten weergeven. Prachtige voorbeelden van die **streepjestechniek** vindt men o.a. bij Renoir: "Seine-oever bij Champrosay" ca 1876; Pissarro: "Landschap bij Chaponval" 1880 en "De Seine bij Pont-des-Arts" 1901; Van Gogh: "Korenveld te Arles" 1880; Monet: "Waterlelies" 1910.

Het onderwerp heeft nog weinig belang; wat telt is de uitbeelding van het **licht** met al zijn effecten.

Voorlopers van deze Franse impressionisten waren de **Hollandse meesters uit de 17de eeuw**: Ruysdael (1629-1682), Hobbema (1638-1708), Cuyp (1620-1691), die het landschap in al zijn lichteffecten poogden te vangen. **De Engelse landschapschilders** uit het begin van de 19de eeuw, in de eerste plaats **Constable** (1776-1837) en **Turner** (1775-1851), die op meesterlijke wijze lucht, wolken, mist, en allerlei lichtschakeringen wisten weer te geven, hebben ongetwijfeld een dierste invloed gehad op Monet en consorten. Ook onze **stocquart** heeft veel van hen geleerd zoals we reeds schreven: pleinairisme, ijle mistige luchten, kleurnuances en lichteffecten, zelfs streepjestechnieken af en toe.

I. Stocquart woonde vanaf 1859 in Brussel. In dat jaar huwde hij met Maria Elisa Daubechies, geboren te Brussel op 25 november 1821. Zij overleed te Sint-Joost-ten Node op 29 december 1882. J. Stocquart overleed eveneens te Sint-Joost-ten Node, op 07 november 1889.

De gemeenteraad van zijn geboortestad Geraardsbergen bracht hem op 29 november 1889 een treffende hulde, bij monde van burgemeester Charles De L'Arbre.

9. DOCUMENTATIE

- P.T.A. Swillens: Prisma Schilders Lexicon (Utrecht, Antwerpen, 1957) pag. 238.
- Ad. Siret: Dictionnaire historique et raisonné des peintres.
(Bruxelles 1883) tome II, pag. 298 (3 regels).
- E. Bénézit: Dictionnaire biographique des peintres, sculpteurs, dessinateurs
et graveurs. Tome IX, 1916, pag. 841.
- Eug. De Seyn: Dictionnaire biographiques des sciences, des lettres et des arts
en Belgique (Bruxelles, 1936) tome II, pag. 944.
- Dr. U Thieme und Dr. F. Becker: Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler,
XXXII er Band (Leipzig, 1946) s. 82.

- Biografisch woordenboek der Belgische kunstenaars van 1830 tot 1970. (Arto,1970), p.475
- P. & V. Berko, Dictionnaire des peintres belges nés entre 1750 et 1875, Brussel, 1981, p.613.
- Gustaaf Flamant, Kunstschilders van Geraardsbergen, 1966, niet gepagineerd.
- L. Vander Heyde, Kunstpatrimonium van Geraardsbergen, 1985, p.246-259.
- M.J. Van Kerckhoven, c.j., Noemenswaardige mannen en vrouwen uit het rijke verleden van Geraardsbergen, s.d; (1977), p.158-159.
- G. Eekhoud, Les peintres animaliers belges, (1911), p.28.
- Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique, Catalogue de la peinture moderne, Brussel, 1927.
- C. Lemonnier, Histoire des Beaux-Arts en Belgique 1830-1887, (Brussel, 1887), p.136.
- C. Lemonnier, L'école belge de peinture 1830-1905, (Brussel, 1906).
- Catalogus van de tentoonstelling "Dieren en landschappen" in Passage 44, Brussel, 1983.
- Het Nieuwsblad van 29.12.1983, "Schilderijdiefstal was goed voorbereid", ASG.
- Hans L.C. Jaffé, De wereld der impressionisten, Amsterdam, 1969.
- RAR, MGA: register der beraadslagingen van de gemeenteraad, zittingen 22.05.1837; 02.11.1837; 29.12.1839; 05.12.1840; 05.03.1856, nrs. 81,83,86.
- De Eendragt, 1851-1852, nr.27.
- De Geeraard, 10.08.1924.

Gaston IMBO

SNUFFELVONDST

WAS PIETER JAN SPITAEELS VREDERECHTER ?

Het antwoord op deze vraag is onweerslegbaar: neen.

Pieter Jan, ook Pierre Jean, Spitaels (1768-1851), zoon van Willem, ook Guillaume, en van Marie-Jeanne van Damme, de gewezen rentmeester van gravin De Murat, bankier, "Opferkommandant" van de Geraardsbergse burgerwacht in 1830, enz.¹, wordt dikwijls vernoemd als vrederechter van het kanton Geraardsbergen in 1836-37². Dit is echter fout. Van 1833 tot aan zijn overlijden in 1860 was Pieter Jean de Clippele immers ononderbroken titularis in functie; Spitaels heeft zich overigens nooit kandidaat gesteld voor dit ambt, maar er is een vermoeden dat hij misschien wel even plaatsvervangend vrederechter geweest is³.

Dat Pierre Jean de Clippele inderdaad ononderbroken in functie geweest is zag ondergetekende toevallig en zeer onlangs bevestigd (voor zover nodig!) in een lokaal weekblad uit 1866⁴, waar in een soort mini-curriculum te lezen staat: "M. P.J. De Clippele, over 6 jaren hier overleden, was te Geeraardsbergen 27 jaren vrederechter (...)".

(MVT)

¹ Over deze figuur, zie o.m. F. DE CHOU, *Burgemeesterdynastieën in Geraardsbergen*, in De Heemschutter, 2000, nr.171, p.20-22. – M. VAN TRIMPONT, *De Geraardsbergse "Garde Civique" of Burgerwacht*, Geraardsbergen, 1997, p.22. – M. VAN TRIMPONT, *Het land en de baronie Boelare*, Geraardsbergen, 1999, p.267-273,276.

² Vermoedelijk wordt dit overgenomen van J. DE RO, *Analyse van een belangrijke financiële en politieke familieclan: de Spitaels van Geraardsbergen*, licentiaatsverhandeling (Gent), 1976-77, boekdeel "bijlage", p.39 waar dit staat geschreven (zonder bronvermelding evenwel

³ M. VAN TRIMPONT, Het gerecht in het kanton Geraardsbergen tijdens de burgermaatschappij, ca.1795-ca.1920, in De Heemschutter, 1999, nr.164, p.14-15.

⁴ Zondagblad van Geeraardsbergen, jg.4, nr.24 van 28 oktober 1866 (Universiteitsbibliotheek Gent, afd. tijdschriften, ref. J.1639)